

Metodické stanovisko č. 2 k Metodickému pokynu finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014 - 2020, verze 4, který je přílohou č. 15 Metodiky řízení programů v programovém období 2014 - 2020

Popis situace

Toto metodické stanovisko se vztahuje k Metodickému pokynu finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014 - 2020 (dále jen „MPFT“), verze 4, upravenému metodickým stanoviskem č. 1.

Metodické stanovisko zapracovává především proběhlé legislativní změny na úrovni práva EU i práva ČR.

Na úrovni práva EU jde zejména o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1542 ze dne 21. října 2020, kterým se mění nařízení (EU) č.1303/2013, pokud jde o úpravu ročního předběžného financování na období 2021 až 2023.

Na úrovni právních předpisů ČR se jedná především o dvě novely zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, tj. jednak novelu provedenou zákonem č. 527/2020 Sb., která pro výzvy k podání žádosti o poskytnutí dotace zveřejněné od 1. června 2021 stanoví dodatečné požadavky na identifikaci skutečných majitelů a osob jednajících jménem žadatele a dále pak novelu provedenou zákonem č. 484/2020 Sb., která s účinností k 1. 1. 2022 přináší změny v rámci právní úpravy výzev k vrácení dotace (§ 14f rozpočtových pravidel), resp. v rámci úpravy institutu odnětí dotace (§ 15 rozpočtových pravidel).

Dále jsou zapracovány požadavky na poskytování informací týkajících se skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu při realizaci operací spolufinancovaných z Evropských strukturálních a investičních fondů sdělené již dříve dopisem PCO ze dne 20. prosince 2018 (č.j.: MF-24889/2018/5504-1).

Dochází také k úpravě kapitoly 3.3 týkající se přezávazkování, jejímž cílem je rozlišit, zda se přezávazkování týká pouze vydaných právních aktů, které nebude mít (např. vlivem realizovaných úspor) dopad na státní rozpočet, a přezávazkování s dopadem na státní rozpočet.

Zároveň dochází k aktualizaci názvů informačních systémů v kap. 4.3.1, upřesnění textu v kap. 4.5.1 týkající se postupu pro provádění finančních oprav, doplnění termínu pro předložení poslední souhrnné žádosti do kap. 6.2.8 v souvislosti s uzavíráním programů a upřesnění vybraných ustanovení v kapitole 7.3 a 7.3.1 věnované finančním nástrojům.

Metodické stanovisko

Obsahem metodického stanoviska jsou tyto změny:

1. Text 7. odstavce v kapitole 2.1 se upravuje následovně:

„zajišťuje, aby každý žadatel o podporu⁵, který je právnickou osobou, předložil v rámci žádosti o podporu mj. údaje vyžadované § 14 odst. 3 písm. e) bod 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (dále „zákon o rozpočtových pravidlech“), resp. § 10a odst. 3 písm. f) bod 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“)⁶, tj. jedná-li se o evidující osobu podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „zákon o evidenci skutečných majitelů“), předložil údaje o svém skutečném majiteli, a to ve formě úplného výpisu platných údajů a údajů, které byly vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji⁷. Na vyzvání ze strany ŘO, PCO, AO, EK nebo EÚD musí být žadatel, resp. příjemce, schopen správnost údajů o svém skutečném majiteli zapsaných v evidenci skutečných majitelů doložit průkaznými dokumenty.“

V kap. 2.1 se doplňuje poznámka pod čarou č. 5, která zní: „Bez ohledu na skutečnost, zda je podpora poskytována v režimu zákona o rozpočtových pravidlech, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, či v režimu jiného právního předpisu.“

V kap. 2.1 se doplňuje poznámka pod čarou č. 6, která zní: Tato povinnost se vztahuje na žádosti o podporu podané na základě výzvy k podávání žádostí o podporu zveřejněné nejdříve 1. 6. 2021. U podpor poskytovaných mimo režim zákona o rozpočtových pravidlech a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se tato povinnost vztahuje na žádosti o podporu podané na základě výzvy k podávání žádostí o podporu zveřejněné nejdříve k datu vydání metodického stanoviska č. 2.

V kap. 2.1 se doplňuje pozn. pod čarou č. 7, která zní: „V případě, že je žadatel zahraniční právnickou osobou, doloží údaje o svém skutečném majiteli buď výpisem ze zahraniční evidence obdobné evidenci skutečných majitelů, nebo, pokud taková zahraniční evidence neexistuje, sdělí identifikační údaje všech osob, které jsou skutečným majitelem zahraniční právnické osoby, a předloží doklady, z nichž vyplývá vztah všech osob k zahraniční právnické osobě, zejména výpis ze zahraniční evidence obdobné obchodnímu rejstříku, seznam akcionářů, rozhodnutí statutárního orgánu o vyplacení podílu na zisku, společenská smlouva, zakladatelská listina nebo stanovy.“

2. Kapitola 3.3 se upravuje následovně:

„ŘO při řízení alokace OP podle kap. 3.2 může zvážit i přezávazkování programu. PCO v těchto případech doporučuje ŘO zajistit přezávazkování ve výši max. 5 % alokace roku 2020. Přezávazkování nad doporučenou výši je možné na úrovni právních aktů v případě, že tato skutečnost nepovede k faktickému přečerpaní alokace programu s dopadem na státní rozpočet (např. z důvodu kalkulované nerealizovatelnosti projektů nebo předpokládané výši úspor apod.). O této skutečnosti je ŘO povinen informovat PCO. Očekávané přezávazkování nad toto doporučení (vč. předpokládaného rozložení přezávazkování v jednotlivých letech), které povede k dopadu na SR, je ŘO povinen konzultovat se sekci 06 Veřejné rozpočty MF.

Prostředky na přezávkování musí být plně zajištěny v rozpočtu příslušné organizační složky státu (dále „OSS“)/HMP, případně z dalších smluvně zajištěných zdrojů, přičemž na úhradu přezávkovaných žádostí o platbu, u kterých je ŘO/ZS v okamžiku platby předfinancování prokazatelně známo, že úhrada daných výdajů již není kryta alokací OP, nemohou být použity prostředky rozpočtované na předfinancování a spolufinancování programů a projektů EU a nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů uvedené dále v textu této kapitoly. Úhradu těchto žádostí o platbu lze zajistit z volných disponibilních prostředků kapitoly SR, úsporou z jiných rozpočtových výdajů, z nároků z nespotřebovaných profilujících výdajů (kromě nároků z nespotřebovaných profilujících výdajů uvedených v § 47 odst. 4, písm. a) bodu 1. až 5. zákona o rozpočtových pravidlech) za předpokladu, že výdaje na úhradu žádosti o platbu daného projektu splňují stejný účel, na který byl daný nárok z nespotřebovaných profilujících výdajů vyčleněn (tj. jedná se o nárok z nespotřebovaných profilujících výdajů podle § 47 odst. 4, písm. a) bodu 6. až 8. zákona o rozpočtových pravidlech), nebo z nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů, pokud tak rozhodla vláda. Využití prostředků státních fondů je možné v případě, že se nejedná o prostředky rozpočtované na předfinancování a spolufinancování projektů, ŘO má k dispozici evidenci o výši takto využitých prostředků a s využitím prostředků na daný účel souhlasí.“

3. Vkládá se nová kapitola 4.2.3 „Předávání informací k trestním nesrovnalostem“ v následujícím znění:

„Státní orgány jsou povinny dle § 8 odst. 1 trestního řádu neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin.

V případě, že AO nebo ŘO identifikuje opodstatněné podezření na nesrovnalost dle kap. 4.1.2 spočívající v podezření na spáchání trestného činu („trestní nesrovnalost“), informuje PCO elektronickou cestou na e-mailovou adresu trestni.nesrovnalosti@mfcz.cz o všech relevantních skutečnostech souvisejících s tímto podezřením, a to bezodkladně, nejpozději však do 10 dnů od získání těchto informací. V rámci tohoto sdělení AO/ŘO uvede následující údaje, pokud jsou mu známy:

- název dotčeného projektu či jeho části, číslo projektu a číslo nesrovnalosti,
- popis skutku, kterým mohl být trestný čin spáchán,
- specifikaci orgánu činného v trestním řízení, u kterého je řízení vedeno, spolu s číslem jednacím,
- vyjádření, zda bude subjekt v daném případě využívat práva osoby poškozené ve smyslu § 43 trestního řádu, resp. uplatňovat nárok na náhradu škody způsobenou trestným činem ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu,
- informaci, o tom, zda bylo provedeno zajištění nároku poškozeného dle § 47 trestního řádu.

AO/ŘO stejným způsobem a ve stejné lhůtě doplňuje, resp. upřesňuje, poskytnuté údaje a informuje PCO o dalším vývoji případu (zejména o zahájení trestního stíhání, o podání obžaloby nebo o skončení trestního řízení), stejně tak informuje PCO o komunikaci mezi ním a odborem 71 – Legislativa a sporné agendy Ministerstva financí.“

4. S účinností od 1. 1. 2022 v kapitole 4.3.1 první věta druhého odstavce nově zní:

„V případě, že se poskytovatel dotace na základě kontrolního zjištění nebo zjištění z provedeného auditu důvodně domnívá, že příjemce dotace porušil podmínku, za které byla dotace poskytnuta a jejíž náprava je možná v náhradní lhůtě, vyzve příjemce k provedení opatření k nápravě a stanoví mu lhůtu k jejímu provedení (§ 14f odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech).“

5. S účinností od 1. 1. 2022 v kapitole 4.3.1 první věta třetího odstavce nově zní:

„Pokud se poskytovatel dotace na základě kontrolního zjištění nebo zjištění z provedeného auditu důvodně domnívá, že příjemce dotace porušil povinnost stanovenou právním předpisem, nebo porušil podmínku, za které byla dotace poskytnuta a u které nelze vyzvat k provedení opatření k nápravě, vyzve příjemce k vrácení dotace nebo její části (§ 14f odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech).“

6. V kapitole 4.3.1 v posledním odstavci se upravují názvy informačních systémů. Upravený odstavec zní:

„ŘO má povinnost sledovat vývoj řízení vedených OFS, která se týkají projektů příslušného OP. Informace o částkách vymáhaných a vrácených prostřednictvím OFS evidované v IS ESO má možnost poskytovatel dotace podle zákona o rozpočtových pravidlech získat prostřednictvím elektronické dotazovací služby IS VYKONT. Dle § 44a odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech mají přístup k informacím týkajícím se správy odvodů za PRK též další orgány oprávněné ke kontrole těchto prostředků (tj. zejm. ŘO), orgány EU a další správní orgány podílející se na správě těchto prostředků poskytnutých ze zahraničí. Sami poskytovatelé se pak podílí na kvalitě výstupů z IS VYKONT tím, že plní povinnost podle § 75b zákona o rozpočtových pravidlech zaznamenávat do IS ReD údaje o poskytnutých prostředcích a jejich příjemcích ve lhůtách stanovených vyhláškou č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací.“

7. S účinností od 1. 1. 2022 v kapitole 4.4 druhý odstavec zní:

„V případě, že poskytovatel zjistí okolnosti nasvědčující tomu, že účel, na který byla dotace poskytnuta, nemůže být včas a řádně splněn, je možné postupovat dle § 15 odst. 1 písm. d) zákona o rozpočtových pravidlech, tj. příjemci dotaci odejmout. Řízení o odnětí dotace může poskytovatel zahájit, pokud již nedošlo k zahájení daňové kontroly, jejímž předmětem je zjištění, zda došlo k porušení rozpočtové kázně. Odejmout dotaci ve správním řízení je možné také pokud nastala některá z ostatních okolností předvídaných § 15 zákona o rozpočtových pravidlech. Poskytovatel dotace v těchto případech (na žádost příjemce či z úřední moci) může zahájit řízení o odnětí dotace, přičemž výsledkem tohoto řízení může být odejmutí dotace. V případě vydání kladného rozhodnutí o odnětí dotace zajistí ŘO, že o této skutečnosti bude PCO informován, a to i v případě, že je ŘO odlišný od poskytovatele dotace. Případné rozhodnutí o odnětí dotace musí obsahovat lhůtu, do které musí příjemce dosud poskytnuté prostředky vrátit, a identifikaci účtů, na které mají být tyto finanční prostředky převedeny⁴⁵. Došlo-li již ze strany PCO ke schválení daného výdaje v rámci SŽ, resp. ŘO tyto výdaje předloží v rámci SŽ, je vratka odpovídající podílu prostředků z rozpočtu EU, v případě, že byla příjemcem navracena, převedena na univerzální účet PCO.“

V kap. 4.4 se doplňuje poznámka pod čarou č. 45, která zní: „Mimo § 15 odst. 1 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlech“

8. V kap. 4.5.1 se za větu „V průběhu účetního roku, resp. do odeslání účtů za daný účetní rok, se finanční opravy, které souvisí s výdaji daného účetního roku, provádí zpravidla druhým z výše uvedených způsobů.“ doplňuje nový odstavec v následujícím znění:

„Pokud dojde k identifikaci nesrovnalosti až poté, co byly dotčené výdaje uzavřené v účtech, provádí se finanční oprava zpravidla druhým z výše uvedených způsobů, tj. odečtením vymožených prostředků v rámci následující certifikace výdajů. Ve specifických případech může PCO po prověření u subjektu odpovědného za potvrzení nesrovnalosti, že i nadále trvá potvrzení a vyčíslení příslušné nesrovnalosti, a po projednání s příslušným ŘO přistoupit k provedení finanční opravy prvním z výše uvedených způsobů v rámci následující certifikace výdajů.“

9. Text odst. 14 v kapitole 5.1.1 se upravuje následovně: „upozornění na povinnost příjemce uchovávat doklady po dobu stanovenou předpisy EU a předpisy ČR“.

10. Text odst. 22 v kapitole 5.1.1 se upravuje následovně:

„povinnost příjemce, který je evidující osobou podle zákona o evidenci skutečných majitelů, informovat poskytovatele dotace o změnách svého skutečného majitele;“

11. Text odst. 23 v kapitole 5.1.1 se upravuje následovně:

„povinnost příjemce, který je evidující osobou podle zákona o evidenci skutečných majitelů, kdykoli na vyzvání ŘO, PCO, AO, EK nebo EÚD předložit průkazné dokumenty, které dokládají správnost údajů o jeho skutečném majiteli zapsaných v evidenci skutečných majitelů.“

12. V kapitole 6.1.1 na straně 48 MPFT dochází k úpravě první věty druhého odstavce, která nově zní:

„Roční předběžné platby jsou vyplaceny ze strany EK v letech 2016 až 2023 vždy nejpozději 1. července daného roku a následně připsány na účet PCO.“

13. V kapitole 6.1.1 se upravuje výše ročních předběžných plateb následovně:

Písmeno e) nově zní „v roce 2020 ve výši 3 %“. Za písmeno e) se přidává nové písmeno f), které zní „a v letech 2021-2023 ve výši 2 %.“

14. S účinností od 1. 1. 2022 se v kapitole 6.2.1 na straně 51 MPFT v poslední větě 4. odstavce mění limit z 200 mil. CZK na 300 mil. CZK.

15. S účinností od 1. 1. 2022 v kapitole 6.2.7 druhá věta prvního odstavce nově zní:

„V těchto případech jsou prostředky obcím a jejich PO uvolňovány ze SR v souladu s § 19 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech, tj. dotace ze SR se do rozpočtu obcí poskytují prostřednictvím krajů, v jejichž obvodu leží příslušné obce, s výjimkou dotačních investičních akcí.^{89, 90}“

V kap. 6.2.7 se doplňuje poznámka pod čarou č. 90, která zní: „Poskytování dotací obcím na projekty trvající déle než 1 rok, pro které bylo rozhodnutí o poskytnutí dotace vydáno před 1. lednem 2022 (tj. přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 484/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další

související zákony) se včetně finančního vypořádání dokončí podle § 19 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 484/2020 Sb.“

16. V kapitole 6.2.7 na straně 59 MPFT se v prvním odstavci nahrazuje nesprávný odkaz na § 28 odst. 12 odkazem na § 28 odst. 15 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

17. V kap. 6.2.8 se ve 3. odstavci za větu: „Pokud ŘO daný měsíc nepředpokládá vystavení SŽ, informuje o této skutečnosti PCO.“ doplňuje nová věta, která zní:

„Poslední řádný termín pro předložení SŽ na PCO je stanoven na 10. 4. 2024. Termín pro schválení/zaúčtování poslední SŽ ze strany PCO je stanoven na 30. 4. 2024. Ve výjimečných případech je možné, aby ŘO požádal dopisem o posun termínu schválení/zaúčtování poslední SŽ. Posun tohoto termínu musí být odsouhlasen PCO a AO.“

18. V kap. 7.3 na str. 69 dochází k úpravě první věty druhého odstavce následovně:

„Na základě uzavřené dohody o financování a dalšího právního aktu o poskytnutí/převodu podpory (zejm. rozhodnutí o poskytnutí dotace, resp. smlouvy v případě OP PPR)¹²³, převádí ŘO správci finančního nástroje, resp. fondu fondů, prostředky SR na předfinancování a případně prostředky národního spolufinancování.“

V kap. 7.3 se doplňuje poznámka pod čarou č. 123, která zní: „Pokud není vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace, mohou být prostředky do FN vloženy jako výdaj ze SR do FN podle § 7 odst. 1 písm. z) zákona o rozpočtových pravidlech v souladu s dohodou o financování.“

19. V kapitole 7.3 na str. 70 se upravuje část 3. odstavce, která nově zní:

„...Společně se SŽ předkládá ŘO zprávu o realizaci a zprávu o kontrole na místě u příjemce na vybraném vzorku operací, zprávu o stavu řešení všech zjištěných nesrovnalostí, potvrzení, že žádost o platbu byla očištěna o zjištěné nesrovnalosti (viz kap. 7.4) a dále výpis z účtu, kterým dokládá provedení platby příjemci. Přílohy žádosti o platbu vkladu jsou PCO zpřístupněny k náhledu v elektronické podobě v MS2014+, v modulu Finanční nástroje.“

20. V kap. 7.3.1 na str. 71 dochází k upřesnění 2. a 3. odstavce následovně:

„První žádost o platbu vkladu do finančních nástrojů je možné podat až poté, co je podepsána příslušná dohoda o financování, a pokud není využit výdaj do finančního nástroje podle § 7 odst. 1 písm. z) zákona o rozpočtových pravidlech, tak rovněž vydán příslušný právní akt o poskytnutí/převodu podpory. Tato žádost není vázána na vykázání způsobilých výdajů v rámci finančního nástroje nebo fondu fondů.

Následné žádosti o platbu vkladů do finančních nástrojů jsou vázány na vykázání způsobilých výdajů na úrovni finančního nástroje nebo fondu fondů, a to dle pravidel uvedených v kap. 7.3, v Dohodě o financování a v souladu s harmonogramem dle příslušného právního aktu o poskytnutí/převodu podpory, pokud vzniká.“

Další postup

Změny, vyplývající z tohoto metodického stanoviska, budou zapracovány do konsolidovaného znění textu MPFT, které bude zveřejněno na webových stránkách Ministerstva financí.

Účinnost

Toto metodické stanovisko je vydáno s účinností od 13. 10. 2021, pokud u konkrétního ustanovení není uvedeno jinak.